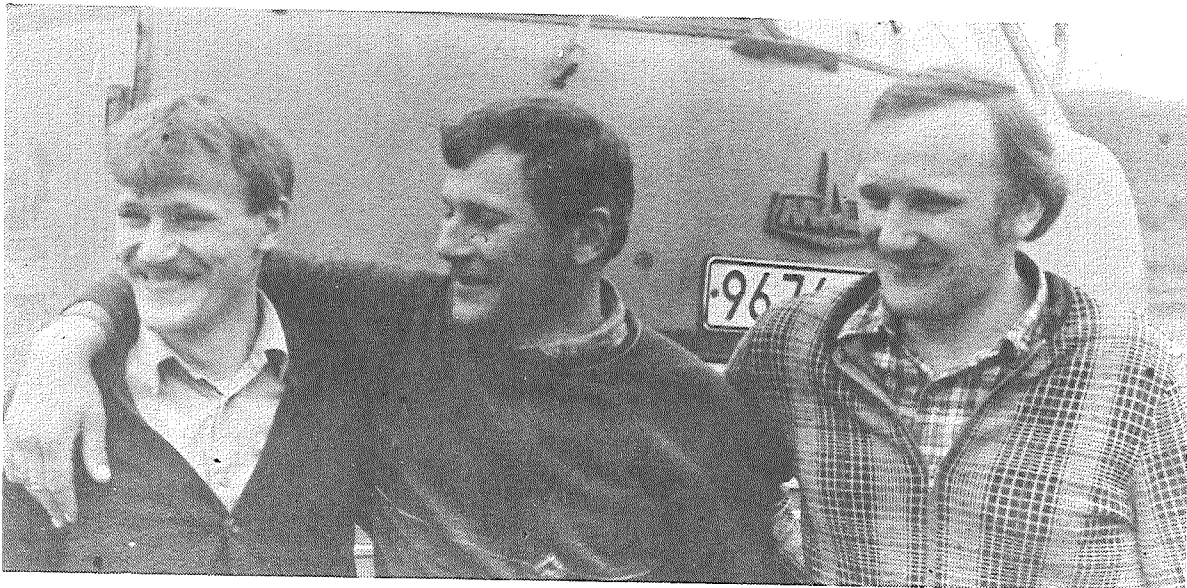

JAUNAIS CEĻS

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRĀJ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

Kolhozā «Krasnij Oktjabrj» visi pazīst brāļus Pauniņus. Viņi cēlušies no lielas ģimenes. Ar kolhozu savu darbu un dzīvi saistījuši trīs. Citi strādā pilvēstā. Viņiem visiem ir viena kopīga īpašība — cieņa pret tehniku. Mūsdienā kolhoznieks nav jau arī iedomājams bez prasmes vadīt automašīnu, traktoru. Tikpat veikli kā savā laikā vecais ģimenes galva Aloizs Pauniņš prata rīkoties ar izkapti vai

arklu, tā viņa dēli pa laukiem un ceļiem stūrē automašīnas un traktorus. Andris brauc ar MAZ. Šogad viņš pārveda granti, allaž ir būvlaukumos, kur strādā agrofīrmas celtnieki, uz ceļiem, kad ir jālabo kāds posms, bet rudenos, kad uz kaltēm nāk graudu straume, pārveda iekulumu. Leonards ir traktorists, strādā ar JUMZ, ir kolhoza auglības mehānizētā posma loceklis, kopā ar biedriem gādā par

to, lai laukos nebūtu nezāļu. Aloizs brauc ar spēcīgo KAMAZU. Viņa maršruti ir saimniecības kombinētās lopbarības noliktavas un rūpnīcas Daugavpīlī, Rēzeknē un citur. Bet, kad pie durvīm sāk klauvēt raža, viņš arī tiek mobilizēts graudu pārvešanā.

ATTĒLĀ: brāji Andris, Leonards un Aloizs Pauniņi.

Galavārds — progresīvajai tehnoloģijai

INTERVIJA

Pirms kāda laika grupa agrofīrmas lauksaimniecības speciālistu galvenās agronomes Irēnas Šaiteres vadībā pabija Kaļiņinas apgabalā Toržokā, kur atrodas Vissavienības līnīkopības zinātniskās pētniecības institūts. Mūsu pārstāvjus laipni uzņēma institūta direktors M. Trušs un citi speciālisti, iepazīstināja ar darbu, ko veic zinātnieki, lai intensificētu līnīkopību, ar jaunākajām metodēm šīs nozares tālākajā attīstībā, ar pētījumu perspektīvajām iespējām. Mūsu līnīkopības zonas līnīkopība pagaidām dod gaužām nepietiekamus rezultātus. Atsevišķos gadījumos raža uz lauka varētu vēl apmierināt, taču līdz rūpnieciskajai pārstrādei nonāk tikai daļa tās. Līdzšinējie pasākumi par materiālo ieinteresētību (piemēram, apgāde ar spēkbarību un tamlīdzīgi), morālie pamudinājumi maz ko devuši.

Kopš šī vairākdienu brauciena uz Toržoku agrofīrmas speciālisti un vadītāji jau uzstājušies autoritatīvās līnīkopju apspriedēs, snieguši konsultācijas, dalījūšies savās atziņās. Palīdzām galveno agronomi IRĒNU ŠAITERI sniegt interviju laikrakstam «Jaunais ceļš». Publicējam viņas stāstījuma pierakstus.

— Pagājušajā gadā saimniecības mūsu zonā, izņemot tikai dažas, netika galā ar līnī salmiņu un stiebrīņu sagādes uzdevumu. Tam nebija gadījuma raksturs, jo arī iepriekšējos gados stāvoklis nav bijis labāks. Kā šogad? Pagaidām atbildēt nav iespējams, lai arī, cik gadījies vērot, līnī iesēti labi sagatavotā augsne, izmantotas labas sēklas, lauki bijuši pievilti, lai nodrošinātu vienlaicīgu sadzīšanu.

Līnīkopības produkcija ir viena no visdārgākajām augkopībā. Nav joki lieta — viens salmiņu vai stiebrīņu kultūris maksā pusotra līdz divus rubļus, bet kilograms sēklu — līdz 1,7 rubļiem.

Institūta darbinieki mums sīki izskaidroja progresīvāko no jaunievedumiem — salmiņu novākšanu, uzglā-

bāšanu un pārstrādi pēc ruluņu metodes. Saņēmām tehnoloģiskās shēmas, atsevišķu darba procesa fotogrāfijas. Arī ziņas par mašīnām, kas vajadzīgas šajā ķēdē. Diemžēl, adreses, kur tās izgatavo (piemēram, Grūzijas PSR) mums nepiemērotas, lai varētu izmantot. Esam ievadījuši sarunas ar republikas agrorūpnieciskās komitejas zinātniski tehnisko apvienību «Stars», kuras rūpnieciskajos uzņēmumos izgatavo nestandarta iekārtu.

Toržokas rajona saimniecības ruluņu sapresē līdz 90 un vairāk procentiem līnī produkcijas, tajā skaitā vairāk par trešo daļu tieši salmiņu veidā. Ražas te ir 10—17 centneru šķiedras no hektāra, tās kvalitāte augsta — atbilst 1,25 līdz 1,75 numuram.

Tehnoloģiskā līnija apvieno sloksņu dubultotāju, apgriezēju, tad, pēc izžāvēšanas, seko prese (parastā ruluņu prese, kādas ir mūsu saimniecībās, tikai tai pierīkota speciāla ietaise). Ruluņu iekrauj automašīnā ar pielāgotu celtņi uz ritentraktora bāzes, mitrumu tajos pārbaude ar īpašu ekspresmērītāju, pārstrādes rūpnīcā nokrauj līdz sešiem metriem augstās stīpās.

Pēc mērcēšanas tos rūpnīcā attin. Līnija noslēdzas ar špores savācēju un satinēju. Izrādās, ka šādos apstākļos rūpnīcas darbs ir viegli veicams ar mazāku skaitu strādājošo. Viens mehānizators iekrauj ruluņu transporta līdzekļi, aizved no glabāšanas vietas un iekrauj mērcēšanas vannās. Vienā maiņā viņš tiek galā ar savām 100 tonnām. Mūsu rūpnīcā to varētu pievarēt piecpadsmit krāvēji, kuri strādā ar rokām. Pēc tagadējās tehnoloģijas, kad strādāniecēm, izjaucot kultūrus, vairākas reizes pārcilājot stiebrīņus, mērcēšanai jāgatavo «pakas», stiebrīņi bojājas un līdz ar

to pazeminās arī šķiedras kvalitāte.

Taču ruluņu satīt nevar kuru katru klājienu uz lauka. Lentai jābūt taisnai, izžuvašai līdz 20 procentiem mitruma, blīvums nedrīkst pārsniegt 110 kilogramus kubikmetrā, viena ruluņa diametram jābūt 1,3—1,5 metru robežās, augstumam — līdz metram.

Zinātnieki nēmuši vērā arī to, ka ražas novākšanas laiks pa lielākajai daļai ir lietains, tāpēc stiebrīņus lentē ar porciju veidotāju PNP — 3 savāc porcijās, ko saliek kaudzēs tā, lai lietūs ātri notecētu un stiebrīņi izžūtu. Tad tos no jauna attin slejš. Vēlāk savāc ar ruluņu presēm. Šo metodi pielieto vairākas saimniecības.

Lai špore varētu mahanizēti uzlīt, to ruluņa ievada no centra, uzlīt divos līmeņos. Līnī produkcijas mērcēšana ruluņos ir parocīgāka, pēc tam tie viegli attinas un lente nonāk izspiešanā un žāvēšanā. Tā pērnruuden izmēģināja Krāslavas līnī fabrikā un pārliecinājās, ka darbs ar ruluņiem ir ērtāks. Tikai jāseko, lai lentē nebūtu pārtraukumu.

Svarīgi ir pareizi veikt sēju. Zinātnieki un praktiķi iesaka to darīt iespējami agrāk, tiklīdz augsne ir nogatavojusies, jo tad sējumi ir izturīgāki pret vēldri, novākšanu var uzsākt labvēlīgākos laika apstākļos.

Sējumu optimālā bieztība ir līdz 1200 augiem uz viena kvadrātmetra — no tāda lauka ievāksim desmit un arī divpadsmit centnerus šķiedras. Ļoti svarīgi, lai vienādā dziļumā būtu iestrādātas sēklas (pusotra līdz divi ar pusi centimetri), aršanas virzienā un labi izlīdzinātā laukā, tīros no nezālēm laukos. Neaizmirsīsim, ka herbicīds «glins», ko izmanto nezāļu apkarošanai līnī laukos, arī mūsu pašu zemē izgatavotais «tuligens», ārzemju «nabu» un «targa» un mūsu zemē ražotais analogs «tornado» ir ļoti efektīvi un atstāj ilgi paliekošu iespaidu. «Tuligena» un «tornado» ražošana mūsu valstī uzsāka un drīzā laikā tie būs plaši pieņemti.

GADSKĀRTĒJOS LOPKOPJU SVĒTKOS

Pēc tradīcijas tie notiek Siguldā, zinātniskās pētniecības saimniecībā. Katru gadu organizētāji un rīkotāji cenšas ielikt ko jaunu, pasākumu sarakstot ar kādu īpašu, tikai tam raksturīgu niansi. Un šis notikums jau sen kļuvis par ievērojamāko mūsu republikas rajonu plašās lopkopēju saimes darba ikdienā, par svētkiem, kuriem būtībā gatavojas visu gadu. Lai arī laiks bija slikts, pūta auksts vējš un lija, apmeklētāju netrūka. Pa pilnam bija arī bērnu, kuri centās ielūkoties visās malu malās. Un katrs — pieaugušais vai bērns — atrada savu brīnumu. Mazie, piemēram, varēja priecāties par ziliem, zaļiem un sarkanīgiem iekrāsotiem cālēniem, par citu ko.

Soreiz lopkopju svētki ilga turpat trīs dienas — no 28. maija, kad visi sāka pulcēties vienkop, līdz 30. maijam, kad tika apkopoti profesionālo sacensību un izstādīto dzīvnieku skates rezultāti un izdalītas balvas.

Notika sacensības govju mehānizētajā slaukšanā, ieskaitot teorētisko zināšanu pārbaudi, aiņu mehānizētāja cīrpsānā. Un kā vienmēr tādās pasākumos — arī jāšanas sportā un zirgu rikšošanā. Divas plaša āngarīpa celtnes bija nodotas produktīvo dzīvnieku un putnu izstādēm. Valaspriekam bija paredzēta kažokādu zvēru izstāde, kaķu un suņu skaistuma un gudrības izrādīšana. Pa starpām varēja republikas agrofīrmas kioskos iepriekties visdažādākos produktus, ko tā ražo, tirdzniecības darbinieku «apmetnēs» — apģērbus un citu.

Šie svētki ir arī speciālistu, vadītāju tikšanās pēc gadiem. Tolaik te kārtējo salidojumu bija norunājis kāds no «Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas izlaidumiem, tagad jau cieniņami un nopelniem bagāti lopkopības speciālisti. Vienam svarīgi bija savākt ieskaites punktus, otram — parādīt savus lolojumus dzīvnieku izstādēs, bet trešam — paprastī padomā, izteikt savas domas. Jo taču gads ir visai garš laika sprīdis un lopkopība nav tā nozare, kas stāvētu uz vietas.

Govju mehānizētās slaukšanas meistaru sacensībās mūsu rajonu pārstāvēja lopkopēja no Kirova kolhoza. Valentīna Šļapina — Vovere. Viņas izlozes numurs bija 31., tādā vietā arī palika pēc rezultātu apkopošanas. Savāca 67,49 punktus. Taču pirmās vietas ieguvējai — J. Daņilevičai no ZPS «Sigulda» — punktu bagāža izrādījās 94,53. Aiz viņas otrajā vietā ierindojās Alūksnes rajona kolhoza «Pēdēze» jaunā pārstāve I. Dūmiņa ar 92,56 punktiem. Viņa absolūvējusi Apes profesionāli tehnisko vidusskolu.

Aitkopība mūsu rajonā nav populāra, tāpēc aiņu cīrpsānas sacensībās iztika bez pārstāvjiem. Vēl Preiļu rajona vārdu uz Siguldu bija aizveduši Aglonas padomju saimniecības putnkopji ar savām pīlēm, visiem notikumiem dzīvi jūta līdz brigadiere Monika Rivare.

Visvairāk praktisko atziņu un ierosinājumu varēja gūt produktīvo lauksaimniecības dzīvnieku izstādē. Kam patīk eksotika, tas apbrīnāja pilnīgi baltu govī «Sniedzī» ar tikpat baltu četrus mēnešus vecu dēlu «Sniedzī-

ņu», kas atvesti no Liezeres padomju saimniecības, pilnīgi baltus tīrarus no Barkavas padomju saimniecības, fazānus un tamlīdzīgi. Bet tam visam ir arī praktiskais pamats, kā labad cilvēki izkopj un audzē šos dzīvniekus un putnus. Tas ir mūsu dieniško vajadzību apmierināšana, pārtikas programmas uzdevumu izpilde. Tāpēc speciālisti pētīja plakātus un diagrammas, izprasņāja zinātniekus.

Latvijas brūno govju mūsu republikā 95 procenti, melnraibo — tikai pieci. Ne tikai atsevišķi indivīdiem ir augsti naturālā piena izslaukumi, nepārērknot trīsarpusprocentīgajā ieskaites, tādu lopu ir simti tūkstoši. Vislielākie kopizslaukumi sasniegti Valmieras rajona Ļeņina kolhozā un citur.

Perspektīva ir šo lopu krustošana ar Dānijas sarkanajiem. Jaunajos hibrīdos saglabājas brūnā raksturīgākās pazīmes, arī tādas, kā ļabi veidots tesmenis, piena atdeves ātrums un citas. Melnraibās ir lielākas un spēcīgākas, taču tām ir garš starptatnešanās periods, iegūst lielus telus un dzemdību laikā tie bieži iet bojā. Šos lopus izkopj ar holsteinizēšanu.

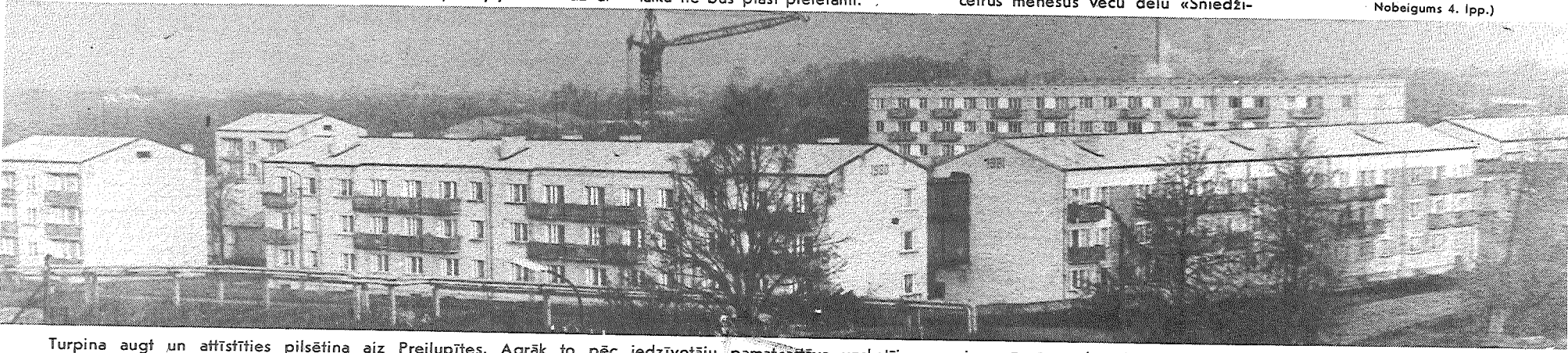
Latvijas tumšgalvainās aiņas sevišķu piekrišanu ieguvušas pie mūsu kaimiņiem — Pleskavas apgabalā un Baltkrievijā Vitebskas apgabalā. Tas tālab, ka nav sevišķi prasīgas, dod daudz vilnas, gaļas. Vidējais vilnas nocirpums republikā ir 3,3 kilogrami, bet Madonas rajona saimniecībās — jau 4,2 kilogrami. Vilna augstvērtīga — gara, iegūst arī daudz jēru. Perspektīvai tiek strādāts ar teķiem, kuru nocirpums dod 6—7 kilogramus vilnas, kuru dzīvmasa sasniedz 110 un vairāk kilogramus. Tādus teķus audzē madonieši. Pēdējā laikā strauji attīstības kāpinājumu šajā nozarē uzņēmis Jēkabpils rajona saimniecība «Zilāni».

Cūkas tur un nobaro visās saimniecībās. Izstādē bija atvestas rekordistes no Jēkabpils rajona agrofīrmas, Ludzas rajona Kirova kolhoza, brūnās cūkas no Bauskas rajona agrofīrmas «Uzvara» un citas. Katrai šķirnei piemīt kādas savas priekšrocības, bet šķiet, ka mūsu lopkopji maz vērtības veltījuši tieši brūnajām — ātraudzīgajām, vaislīgām, ar lielu dzīvmasas pieaugumu, no kurām iegūst labu li kategorijas gaļu.

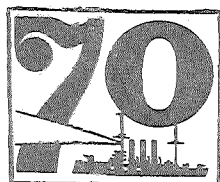
Cūkkopības fermās tiek izmantoti dažāda tipa aizgaldi. Bēt visiem tiem ir viens liels trūkums: sīveni pēc atšķiršanas tūlīt jāizvāc. Izstrādāts jauna aizgaldi tips, kurā sīvenmātes pie saviem metieniem paliek sešas līdz astoņas nedēļas. Aprēķināts, ka tikai tas vien dod vismaz trīs kilogramus dzīvmasas pieauguma sīvenim, ja viņi netiek pārvietoti no vienas uz citu vietu.

Lopkopības attīstības turpmākajai kvalitatīvajai nodrošināšanai kalpo augstāzīgo piena lopu embriju transplantācija mazākražīgiem. Parasti vienai govij tiek apauglota viena olšūna, reti — divas, bet ja dzīvnieku stimulē ar hormonu preparātiem, tad vienlaicīgi nogatavojas ap desmit, divdesmit pat līdz trīsdesmit olšūnām. Tās apauglo un pēc septiņām deviņām dienām iegūst embriju, ko

Nobeigums 4. lpp.)

Turpina augt un attīstīties pilsētina aiz Preiļupītes. Agrāk to pēc iedzīvotāju pamatsastāva uzskatīja par siera rūpnīcas dzīvojamu mikrorajonu, bet tagad, ar agrofīrmas izve-

Mirdzot šķēpiem zeltsaules staros

16. (29.) maijā notika galīgā balsošana. Latviešu strēlnieku kongress praktiski vienbalsīgi (viens balsoja pret) pieņēma bolševistisko rezolūciju. Tajā pašā dienā nosūtīja telegrammu V. I. Ļeņinam, kurā teikts, ka strēlnieki viņu sveic kā proletāriskās Krievijas lielāko taktiķi, revolucionārās kustības īsto vadoni, kurš pauz strēlnieku domas. Telegrammas tāpat tika nosūtītas Latvijas sociāldemokrātijas dibinātājiem Pēterim Stučkam un Fricim Roziņam, revolucionārajam dzejniekam Jānim Raiņim.

Šī rezolūcija stājās spēkā nākamajā dienā, tādēļ arī vēsturē zināma kā «17. maija rezolūcija». Tajā bija ietvertas bolševiku izvirzītās prasības: visa vara padomēm, imperiālistiskā kara izbeigšana. Jaunajā Iskolastrela sastāvā vairākums bija bolševiki, arī laikraksts «Brīvais Strēlnieks» pilnīgi pārgāja bolševistiskās pozīcijās, izlīdzēji tika padzīti no redakcijas.

Latviešu strēlnieki kļuva par 12. armijas revolucionāro spēku mugurkaulu. 1917. gada vasarā un rudenī latviešu strēlnieki piedalījās sociālistiskās revolūcijas sagatavošanā neokupētajā Latvijas teritorijā. Pēc Padomju valdības izsaukuma 6. Tukuma pulks, apmēram 3500 strēlnieki, ieradās Petrogradā vietējā garnizona atbalstīšanai. Apsargāja Taurijas pili, finansu iestādes, vairākas vēstniecības, kara materiālu un pārtikas noliktavas, kopā ar citiem pulkiem un vienībām cīnījās par revolucionāro kārtību, piedalījās Satversmes sapulces padzīšanā. Kurzemes 3. pulks cīnījās dienvidos pret Kaļedinu. Daugavpils 1. un daļa Vidzemes 4. devās uz Baltkrieviju, lai cīnītos pret kontrrevolucionāro poļu korpusu.

1918. gadā, kad jaunajai Padomju zemei uzbruka vācieši, latviešu sarkanie strēlnieki, kas atradās Latvijā, ar kaujām atkāpās uz Padomju Krievijas iekšieni. Martā un aprīlī uz brīvprātības pamatiem latviešu strēlnieku pulki tika pārformēti Sarkanās Armijas daļās. 13. aprīlī izveidojās latviešu strēlnieku padomju divīzija, ko komandēja Jukums Vācietis. Šī divīzija 1919. gada janvārī kļuva par Padomju Latvijas armijas kodolu. Pēc Rīgas krišanas līdz augusta sākumam latviešu strēlnieki atradās Latgales frontē.

Kāds tad stāvoklis tajā laikā valdīja mūsu novadā. Manās rokās ir Vitebskas guberņas Zemnieku, Strēlnieku, Sarkanarmiešu un Batraku padomes laikraksts «1929. gada» 100. numurs, kas iznācis 1919. gada 5. maijā. Tajā ievietots pavisam īss ziņojums par Padomju Latvijas armijas kaujām 4. maijā: Kurzemes frontes labā flan-

Laikraksta nosaukuma reprodukcija

ga daļas padzinušas ienaidnieku no Likulcēnu viensētas dienvidos no Slokas, visos citos frontes sektoros bijusi apšaudīšanās un izlūku meklēšana. Panevėžas frontes sarkanarmijas daļas atstājušas Vilkomiru.

Sajā laikraksta numurā pastāstīts, ka sarkano karaspēka daļu uzbrukumam labi attīstās Oļņeckas virzienā, Jaunsvenču virzienā ieņemta Nemečinas apdzīvotā vieta. Uzzinām, ka Ļova izsludināta par brīvo pilsētu, ka Ukrainas Padomju valdība sola palīdzēt Ungārijas proletariātam, ka Vitebskas metālisti nākuši klajā ar ierosmi par 20 procentu strādājošo mobilizēšanu. Laikraksts daudz uzmanības veltījis Viskrievijas padomju žurnālistu II kongresam, sniedz laikraksta «Pravda» 94. numura raksta «Mūsu uzdevumi laukos» atstāstījumu.

Sakarā ar grūto stāvokli frontē, ar jaunās Sarkanās Armijas asiņainajām kaujām laikraksts asi vērsās pret desertieriem un padomju varas nodevējiem, nosaucot viņu vārdus un adreses, publicē guberņas Kara komisariāta pavēli par medicīniskā personāla iesaukšanu.

Plašs materiāls veltīts guberņas padomju 5. kongresa gaifas atreferējumam. Kā viens no svarīgākajiem jautājumiem tajā izskatīts jaunās Padomju valsts stāvoklis kapitālistu tīkojumu ielenkumā. Avīze raksta: «Eiropas lielākās valstis, kuru pārstāvji sēd «četrus kabinetā», ar savu karaspēku tieši nepiedalās karā, jo baidās, ka tas var saindēties ar revolūcijas mikrobiem un ienest tos viņu valstīs, tālab viņi izmanto citas metodes. Spiediena uz mazākām valstīm metodes, ķeras pie mazāko nāciju bruņoto spēku izmantošanas cīņai ar revolūciju... Krievijai neuzbrūk, piemēram, Francija, Itālija, neuzbrūk Anglija. Oficiāli tās neuzbrūk, bet liek to darīt tikai Latvijas, Igaunijas, Somijas, Lietuvas, Rumānijas, Baltkrievijas, Kaukāza, Sibīrijas un t. t. baltgvardiem, apgādā ar naudu, ieročiem un visu pārējo, atbalsta materiāli un morāli. Viņu politika ir tāda, lai ar baltgvardu orgānu izveidošanu atbalstīt kontrrevolūciju Krievijas iekšienē un nožņaupt sociālistisko revolūciju».

Kongress aicināja visus spēkus ziedot frontei, uz vēlāku laiku atlikt kultūras celtniecību, citus jautājumus, visu spēkus pievērst uzvarai. Jo ir tikai divas izejas: «vai nu mūs nožņaupt Rietumeiropas kapitāls un An-

Latviešu strēlnieki lasa laikrakstu «Brīvais Strēlnieks» (1917. gads).

Latviešu strēlnieki Maskavā 1919. gadā.

No LPSR Revolūcijas muzeja fondiem.

fantas zemes, vai uzvarēsim mēs». Laikraksts atzīmē, ka vecā pasaule vēl stipra, kauja ar to vēl būs gara

un asiņaina, taču, jo ātrāk Sarkanās Armijas daļas dos tai nāvīgo triecienu, jo labāk.

«17. maija diena Krievijas un pasaules revolūcijas vēstures grāmatā ieņems īpašu vietu ar virsrakstu «Latviešu strēlnieks». Tā nebija latviešu strēlnieka dzimšanas diena, bet viņa atdzimšanas diena. Tā bija diena, kad latviešu strēlnieki ne pa vienam, kā parasti, bet organizēti, visi kā viens pārgāja revolūcijas cīņtāju pusē un tūlīt nostājās viņu pirmajās rindās,» rakstīja Pēteris Stučka.

1917. gada 12. maijā (pēc jaunā stila — 25. maijā) Rīgā tika atklāts latviešu strēlnieku II kongress, kurā piedalījās 226 delegāti, pārstāvētot 40 tūkstošus strēlnieku.

15. (28.) maijā kongresā ieradās KSDSP (b) un Petrogradas Padomes prezidija loceklis no bolševiku frakcijas Pēteris Stučka. Viņš kongresa dalībniekus kvēli sveica no galvaspilsētas bolševikiem, strādniekiem. Runu nobeidza ar aicinājumu «Visu varu Padomēm!».

Lai bagāta raža

Lietainais un vēsais laiks, kas šopavasār laukropējiem sagādāja tik daudz ražu, kā par brīnumu pierima tieši 28. maija priekšpusdienā, kad visos rajona nostūros posās uz pirmajiem apsējību svētkiem. Laikam jau arī saulītei gribējās redzēt, kas te uz zemes pavasarī sastrādāts, vai tīrumu klāj pietiekami spēcīgi asni, vai cilvēkiem ir priecīgs vai nošķumis prāts.

Ir priecīgs prāts, ir labs noskaņojums! Tā varēja teikt ikviens, kas apsējību svētkos atradās Ļeņina kolhoza Lūču klubā. Kad kārtīgs darba cēliens aiz muguras, kad ik tīrums sola labu ražu, var uz brīdi arī atpūsties, ar kaimiņiem satīties un šo to skaistu un vērtīgu iegādāties. Mūspusē nav aizmirstas podnieku, adītāju, audēju un grozu pinēju senenās tradīcijas. Varēja ne tikai acis papriecēt ar skaistajiem darinājumiem, bet arī jebkuru no tiem iegādāties.

Zeme, maize un cilvēks darbā — lūk, lielākās vērtības mūsu dzīvē. Un mūžam ziedēs kartupeļu lauki, līdz apvārsnim aizviļņos rudzu lauki. Tāda stipra un droša pārliecība radās brīdī, kad visu rajona kolhozu un padomju saimniecību delegācijas nostājās ierindā. Sējēja aicināti un jaunās paaudzes pavadīti apsējību dalībnieki ieradās kultūras nama zālē. (Attēlā — solo kolhoza «Krasnij Oktjabrj» pārstāvji).

Organizētība, precizitāte un izpildīgums — tie bija galvenie uzdevumi šī pavasara sējā. Un tādi tie būs arī turpmāk, visā lielo pārmaiņu laikā. Par to runāja un klātesošos apsveica Latvijas KP rajona komitejas pirmais sekretārs Viktors Solovjovs.

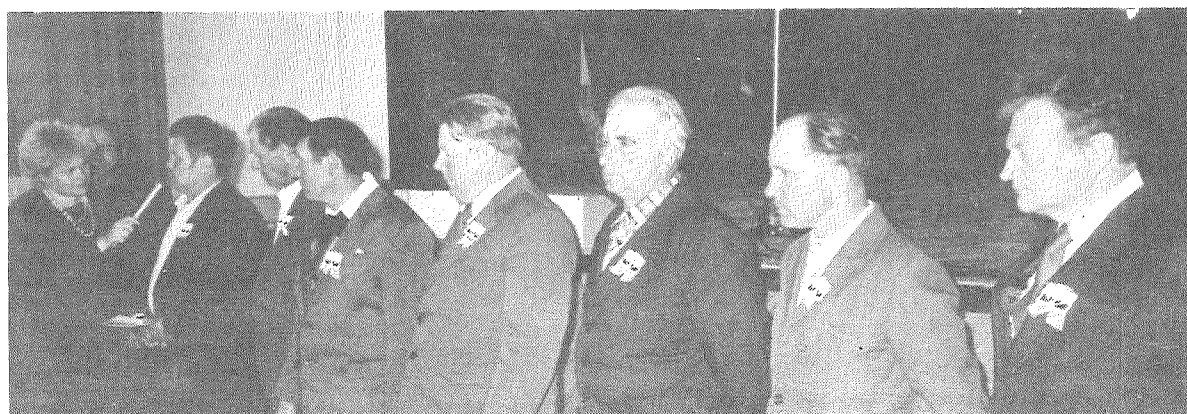
Un, lūk, pie skatuves tiek aicināti kolhozu un padomju saimniecību mehanizatori veterāni (attēlā apakšā). Viņu vidū arī Zotīks Balalajevs no kolhoza «Krasnij Oktjabrj». Kopš 1953.

gada šis nopietnais vīrs vada traktorus, visdažādāko marķu un visdažādākās jaudas. Un gluži saprotami ir, kad viņš atzīstas, ka vislabāk patīkot zemi arī. Pieredzējušajam mehanizatoram un viņa kolēģiem tika pasniegti ziedi. Paldies par to!

Rajona agrorūpnieciskās apvienības priekšsēdētāja vietnieks Ivans Jeršovs nolastīja lēmumu par kolhozu un padomju saimniecību sociālistiskās sacensības rezultātiem pavasara lauku darbos. Par uzvarētāju atzīts kolhozs «Krasnij Oktjabrj». Otrajā un trešajā vietā Dzeržinska un Raiņa kolhozi.

Taču iesēto vajag arī izaudzēt. Tā būs agronomu lielā rūpe. Un viņiem pionieri pasniedza maizes klaipņus, tiesa, no pagājušā gada ražas. Tikai rudenī redzēs, cik kuplus un smaržīgus klaipņus izauklēs šīs vasaras druvās.

Kolhozu un padomju saimniecību pārstāvji sveica savus jaunus palīgus no profesionāli tehniskajām vidusskolām un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas. Tīrums viņi godam aizvādīja savu pavasara praksi.

Lai rudenī laika apstākļi ļautu novākt visu līdz pēdējai vārpai Oktobra jubilejas gadā jāizaudzē jubilejas raža — šādu novēlējumu lauku jaudīm izteica rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs Jānis Vucēns.

Lidija STRODE

Zinātniski tehniskā informācija

Cejabinskas apgabālā izstrādāta un veikta ieviest prakse kombinētās lopbarības rūpniecībai izveidošana tiešā saimniecību tuvumā, kur ir lielas ekonomiskas un ražošanas priekšrocības.

Katrā rajona centrā ir galvenais starpsaimniecību uzņēmums, kas ražo kombinētās lopbarības pamatsastāvu un olbaltumvielu ar vitamīniem piedevas, izmantojot vietējās izejvielas. Saimniecībās, kas atrodas tālu no rajona centra, ir nelielas rūpnīcas vai cehi, kuri pilnvērtīgu lopbarību ražo no graudu maistījumiem, ko saņem no saimniecībām — paju biedrēm, kā arī no dažādām vietējām izejvielām arī piedevas, ko piegādā galvenajiem uzņēmumiem.

Ar starpsaimniecību uzņēmumu, kolhozu un padomju saimniecību cehu izveidošanu XI piec-gadē kombinētās lopbarības un maistījumu gada ražošanas apjoma palielinājies no 280 līdz 500 tūkstošiem tonnu. Rūpnīcu pietuvināšana saimniecībām ļāva par 2 miljoniem tonnkilometru samazināt pārvadājumu apjomu. Ekonomiskais efekts pārsniedz 200 tūkstošus rubļu. Tiešie uzdevumi 1 tonnas ražošanai samazinājās par 16 procentiem.

Labāks nodrošinājums ar kombinēto lopbarību un tās kvalitātes paaugstināšana piena ražošanā vidēji gadā ļāva palielināt par 5, gaļas — 23 un olu — 35 procentiem.

Firma Lubrisol Corp (ASV) apguvusi jaunas hidrotransmisiju eļļas unizol ražošanu, tā paredzēta izmantošanai spēka pārnesumos un rītošajās daļās traktoriem, stūres sistēmai, kā arī par darba šķidrumu hidrosistēmā.

Salīdzinošie pētījumi, kuros 250 traktori un kombaini nostrādāja vairāk par 200 tūkstošiem motostundām, liecina, ka unizola pielietošana ievērojami samazina berzošos virsmu nolietošanos (pēc 50 darba stundām ar maksimālu slodzi traktora gala pārnesuma vadošo zobratu nodilums bija 17 reizes mazāks, bet pēc 100 darba stundām netika atklātas punktveida korozijas pēdas), palielinājis transmisijas lietderības koeficientus, atzīmēta augsta noturība pret mitrumu (ūdens iekļūšana neradīja emulsēšanu vai šķīšanu). Unizolam ir antikorozijas, antioksidēšanas un antiputošanas īpatnības, vajadzīgie viskozitātes un temperatūras parametri.

DABA IR CILVĒGES ŠŪPULIS — SAUDZĒSIM TO!

5. JŪNIJS — VISPASAULES APKĀRTĒJĀS VIDES AIZSARDZĪBAS DIENA

Mums vajadzīgā

Mūsdienu zinātniski tehniskās revolūcijas apstākļos, kad cilvēks aizvien aktīvāk iejaucas dabas procesos, apkārtējās vides aizsardzība ir viena no aktuālākajām problēmām. Tai ir globāls raksturs, lai risinājums būtu labvēlīgāks, ir vajadzīga visu iedzīvotāju kopīga saliedēta rīcība. Šī problēma cieši saistīta ar cīņu par mieru, ar bruņošanās drudža novēršanu, ar militārās vai jebkādas citas kaitīgas iedarbības aizliegšanu.

Aizvien lielāku satraukumu rada atmosfēras gaisa, upju, ezeru, jūru, citu ūdenstilpņu piesārņošana.

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ārkārtējās vides problēmu starptautiskās konferences lēmumu, kas pieņemts 1972. gadā Stokholmā, katru gadu 5. jūnijā tiek atzīmēta Starptautiskā apkārtējās vides aizsardzības diena. Tās ideja ir vēl un vēlreiz pasvītrot pastāvīgas un neatslābstošas rūpes par planētu Zeme.

Dabas resursu aizsardzībai un racionālai izmantošanai jau ar pirmajiem Padomju valsts pastāvēšanas gadiem piešķirta ļoti svarīga nozīme. Šie jautājumi pastāvīgi ir Komunistiskās partijas un Padomju valdības uzmanības centrā, par to rūpējas arī visa mūsu tauta. Komunistiskās partijas un Padomju valdības politiskos principos iemiesotas V. I. Lēņina idejas par apkārtējās vides aizsardzību, par dabas resursu maksimāli saprātīgu, noderīgu šai un nākamajām paaudzēm, izmantošanu.

PSRS ekonomiskās un sociālās attīstības pamatvirzienos 1986.—1990. gadam un laika posmam līdz 2000. gadam, ko akceptēja PSKP XXVII kongress, ir atsevišķa nodaļa «Apkārtējās vides aizsardzība, dabas resursu racionāla izmantošana», kas liecina par pastāvīgām rūpēm par

mūsu valsts dabas bagātību vairošanu un saglabāšanu.

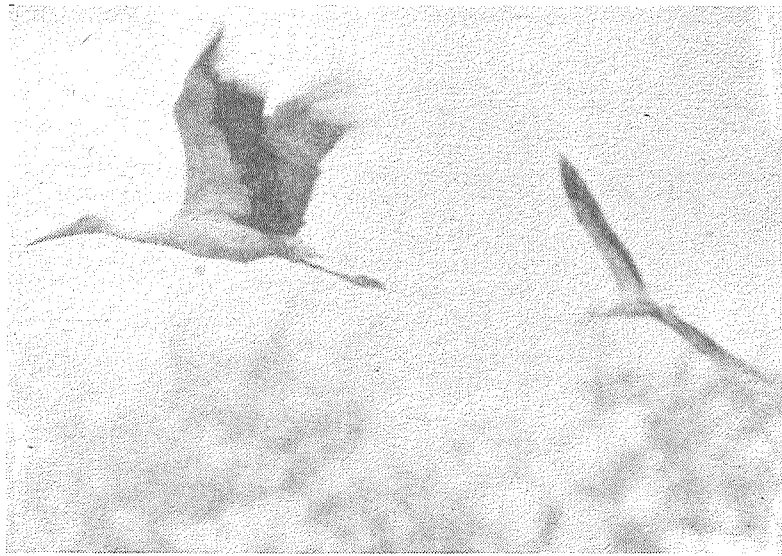
Mūsu Dzimtenes dabas bagātību neapņemama satāvdaļa ir upes un ezeri. Tie ir nepārspējami savā krāšņumā kā dabas rota, bet tie taču ir arī mūsu valsts ūdens fonda sastāvdaļa. Atmosfēras tīrību uztur un atjauno koki, zaļās zonas. To aprūpēšana ir katra pilsoņa pienākums. Ik gadu stādām kokus un tajā pašā laikā daudz to iet bojā tikai mūsu vienaldzības dēļ, ja netiek iznīcināti tieši.

Mežam ir īpaša loma un uzdevums. Jebkurā gadalaikā tas ir krāšņā rota zemei. Mežs — mūsu bagātība, mežs — tīrs gaiss, valgme un ēna, mežs — putnu un zvēru mājvieta. Aiztur mitrumu un palīdz cilvēkam izaudzēt labāku ražu, devīgi izdala savas bagātības — sēnes, ogas, riekstus. Un kā mēs par to pateicamies? Barbariski pielūzējot un piedraujot jaunaudzes, meža ceļu malas.

Zeme ir mūsu bagātība. Taupīga, saimnieciska attieksme pret to ir ļoti svarīga dabas aizsardzības pasākumu sastāvdaļa. Tas, kas šajā jomā veikts mūsu valstī, var būt par paraugu citiem praktiskajā saimniecībā.

Saņemti no valsts tiesības būt par zemes saimnieku vārda vistiešākajā nozīmē, ka saimnieciski arī jārīkojas ar šo zemi, saimnieciski pret to jāizturas. Jāsaka, tas ir vienīgais, ko daba prasa no cilvēka. Daba — tā ir zeme, kur esam dzimuši un auguši. Tās ir mūsu mājas, mūsu Dzimtene. Bet vai nejutot Dzimteni cilvēks ir spējīgs dzīvot?

Viktors KOROTKOVs,
Latvijas Dabās un pieminekļu aizsardzības biedrības rajona padomes priekšsēdētājs

Ar mieru un pacietību

Daba ir tā meistardarbnīca, kur nekad un nekas neatkārtojas, kur šedevri ir uz katra soļa, kur katru brīdi, bez mitas rīt jaunrades process. Pirms daudziem miljardiem gadu viņa sākusī veidot augus un dzīvniekus un to aizvien turpina, veido, uzlabo. Cilvēks sevi nosaucis par dabas kroni, bet arī visu mūsu kopīgā māte daba turpina strādāt, lai mēs kļūtu fiziski pilnīgāki, ārēji skaistāki, attīstītāki. Viņa neuzskata, ka ar cilvēka izveidošanu nu sasniegusi mērķi, nu var nodarboties ar ko citu. Cilvēks ir kā grauzēgs bērns, kurš brīžiem nezinašanos un blāņu dēļ nodara pāri savai mātei, bet to viņa piedod un turpina savu nepateicīgo darbu. Cilvēkam šķiet, ka, lūk, tā purvaine un šis paugurs nepiedien dabai, ka tos nosusinot un norokot viņš savu māti būs padarījis pievilcīgāku. Lai rīkojas, ja uzskata to par labāku.

Uz dabas skatuves viss notiek kā dzīvē. Tur ir savi varoņi, laimes luteļi un apietie, savi drosmīgie un savi glēvuļi. Katram ir savs uzdevums, katrs to pilda kā prot un var. Un katrs saņem pēc nopelniem. Ja tev lemts bija piedzimt par nezāli un tu ielavījies tīrumā, kur cilvēks audzē savu dārgo kviesi, tad no viņa arī saņem nāvējošo herbicīdu. Jo cilvēks jau neļaus nodarīt pāri savam lolojumam. Kaut gan varbūt arī bez nezāles nebūtu šī paša kviesi. Vai nu daba gluži par velti būtu ko radījusi. Šī

paša kviesi tālīnie senči, kuriem nepalaimējies iekļūt kultivējamās augs, palikuši par nezālēm. Bet varbūt kāds cilvēks viņus ievēro un izaudzē par vēl vērtīgāku šķirni? Varbūt ka tā pati zvērene, ar kuru katru vasaru cīnāmies ganībās, varbūt pienene, kura jau devīgi visapkārt aizlīdzina pirmās ražas sēklas, slēpj sevī ko tādu, ko cilvēks līdz šim nav pamanījis un kas viņam tik ļoti būtu vajadzīgs.

Pastiprinot rūpību un gādību par vieniem augiem, dzīvniekiem, putniem cilvēks nodarījis pāri citiem. Viņš aizvien vairāk aizņemas ar rūpēm par sevi, savu ērtību, ka nodara pāri ezeram un upei. Gan jau viņš atskārs, ka tas nav bijis labi, bet tad jau kļūdas grūti labot. Uzcelt ir vieglāk, nekā aizvērt no upes vai ezera krasta lopu lielmītni. Pats lops ir dabas sastāvdaļa, tas neko jaunu nenodara, bet cilvēks, lai no šī lopa iegūtu vairāk gaļas, piena, vilnas un tam līdzīgi, izdomājis tādus palīgglīdzekļus, ar kuriem daba vēl neprot tikt galā, tos padarīt nekaitīgus. Virca satek ūdenī, no piekalnēm saskalojas minerālmēsli — kārkli ap augi griezdamies, bet zivis nosmok, vēži kļūst redzami tikai «Sarkanajās grāmatās».

Tagad mēs esam attāpušies, kļuvuši prātīgāki. Ap atklātajām ūdenskrātuvēm ir īpašas aizsargājamās zonas, pie fermām sabūvētas izmantoto

ūdeņu attīrīšanas sistēmas. Bet, lai tur atgrieztos dzīvība, jāpaiet ne vienai vien desmitgadei.

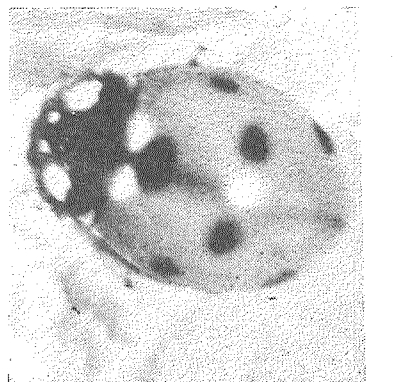
Ja mēs aizvien vairāk sākam runāt par dabas aizsardzības globālām problēmām, šausmināmies, kā tā var rīkoties, tad gluži nemaz neredzam, kas notiek aiz sliekšņa. Tur tālāk, aiz ģimenes dārziņa. Ka tik lielāki krūmi vai meži, tā atkritumu izgātaves. Tā ir jebkurā saimniecībā, pie jebkuras apdzīvotās vietas. Metālu saed rūsā; tas sairst un pazūd, bet modernais polietilēns, kaprons, plastmasas — pret tām dabai nav «zāļu». Cik gadiem jāpaiet, lai šādu kaudzi maz pamazām nosegtu zālājs. Savvaļas augi strādā nepiekusdami, bet viņi nespēj tikt galā. Dabai kauns, ka kāds no mums netālu no ceļa mežmalā izgāzīs atkritumu kaudzi. Savu māju sakopis, uzspodrinājis, bet kopīgo dabu — padarījis neglītu. Daba sūta savus bērņus, cilvēka jaunākus brāļus. Lai cik skaisti tagad zied gaiļpieši, sastājušies rindā ap dražām, neglītumu tie tomēr nespēj aizsegēt. Tur būs jāpaiet gadiem. Tas vēl ilgi atgādinās par kādu pārinodarījumu, par kādu traģēdiju.

Uz dabas skatuves dzīve tomēr rit pēc tā scenārija, ko izstrādājusi daba. Tiesa, ar lielākām vai mazākām novirzēm, sarežģījumiem, nepatikšanām, ko sagādā lielais un grauzīgais bērns — cilvēks. Ar mieru un pacietību daba dara savu darbu.

Nē, izbiedētais staltiradzis neatgriežas. Laidelējas cīruļi, ar skaļu balsi izķerkdama par kādām pārestībām, pārlido vārņa, pa trellim izlaiž lakstīgalas, lieišķi ziedus pārlūko kamene.

Uz dabu mēs esam parādūši skatīties no otras puses, no ārējās. Bet, kas būtu, ja palūkoties no krūma iekšpusē, no tās vietas, no kuras bailīgi skatās zaķis, no tā zara, uz kura piemētas putns? Droši vien ieraudzītu ko pavisam savādu. Varbūt nozīmīgāku, krāšņāku.

A. MEŽMALIS

Šīs divas vaboles nav nekas cits, kā stipri palielinātas mārītes. Tās ir māstīcas — vienas klases pārstāves. Siltā saulainā dienā tām patīk laidelēties. Nosēžas uz rokām, drēbēm, sakļauj plēvspārnus un noslēpj zem savām hiitna bruņām. Parāpo, atpūšas, atkal izpleš spārnus un aizlido. Pirmo, (augšējo) sauc par septiņu punktu mārīti, otru — par acaino mārīti. Vēl šajā kukaiņu klasē ir trīs citas vaboles, kas tāpat pieder pie rijīgām plēsējām. Ar šo savu dabu vaboliņas, kas ir visai efektīvi izkrāsotas, iemantojušas cilvēku atzinību. Gan pašas, gan viņu kāpuri var aprīt pa tūkstošiem lapu. Parasti uzturas to koloniņu tuvumā. Uzbrūk arī citiem sīkajiem mīkstajiem kukaiņiem. Bet pašas «dieva gosniņas» nav apēdamas. Ja tomēr kāds putns gribas to izdarīt, viņas izdala smirdīgu šķidrums.

Mārīšu, «dievgosniņu», daudz dārzos, pie ogulājiem, kārklu krūmiem, lapu kokiem, tās, savas nerimdināmās apetītes dēļ, pārbauda visas lapas, vai kur neslēpjas kas apēdamas. Un lai sargās zaļās laputis — nekāda maskāšanās nevar glābt.

VAI JŪS ZINĀT, KA...

...cilvēka darbības rezultātā no 1600. līdz 1978. gadam pasaulē izmirušas 63 zīdītāju un 94 putnu sugas?

...zivju vairošanās iespējas kļūst aizvien nelabvēlīgākas, Baltijas roņu skaits samazinās, jo pārlieku piesārņots ūdens?

...pasaulē aizvien asāka kļūst dzeramā ūdens problēma, bet tajā pat laikā 1 litrs naftas produktu piesārņo 10 000 kubikmetrus ūdeņu?

APRĒKINĀTS,

ka viena cilvēka vajadzībām visā viņa mūžā izlieto 400 vidēja resnuma kokus (celtnēm, kurināmajam, mēbelēm, papīram u. c.). Atceries to, pirms nolauz meiju.

Uzņēmuma palīgsaimniecība vakar, šodien, rīt

Plašu interesi strādnieku aprindās radīja PSKP Centrālās Komitejas un PSRS Ministru Padomes lēmums par uzņēmumu, organizāciju un iestāžu palīgsaimniecībām. Pildot to, kā arī atsaucoties uz daudzajiem kolektīva locekļu ierosinājumiem, tad arī tika izveidota siera rūpnīcas palīgsaimniecība. Tās uzdevums un mērķi ir plaši un atbildīgi — strādājošo pilnīgāka apgāde ar svaigu cūkgaļu, dārzeniņiem, un arī ziediem.

Saimnieciskā kārtā 1980. gadā uzbūvēta mītne 100' nobarojamām cūkām. Šo gadu varētu uzskatīt par sākumu palīgsaimniecības attīstībai. Tagad šajā novietnē gadā tiek izaudzētas un nobarotas 300 cūkas, gaļu realizējam strādniekiem, ēdnīcā.

Cūkām bija vajadzīga ne tikai novietne vien, bet arī barība. Tās ieguvi saņēma atmatā aizlaistu zemes gabalu, ko neviens neizmantoja, apmēram 182 hektārus. Aramzeme tajā skaitā bija tikai 38 hektāri. Šīs

platības atrodas vairāk nekā trīs desmitus kilometru no Preiļiem, pie apdzīvotām vietām «Joksti» un «Zolva».

Kā jau parasti, ieradītajā zemes gabalā bija jāpācīkstas ar velēnu, pārlieto mitrumu. Augsne bija ļoti nabadzīga ar humusu. Pirmām kārtām tika izdarīta meliorācija, uzbūvēts ceļš. Šo darbu saimnieciskā kārtā daļēji veicām pat 1983. gadā. Vismaz par tīkdaudz, lai cūkas varētu apgādāt ar barību. Plašāks meliorācijas projekts izstrādāts 1986. gadā, darbus uzņēmās veikt Odenissaimniecības 21. PMK Preiļu iecirknis un pabeigt — šogad augustā. Izmantojamās aramzemes platība būs 66 hektāri. Tajos audzējam tikai graudaugus, ražu apmaiņam pret lopbarību.

Zemes pleķītis ir neliels, taču ar to mums radušās visai lielas problēmas. Viena no tām — kur lai ņem organiskos, kur minerālmēslus. Ja zemi nevaram kā nākas aizdarīt, tad arī ražas ir niecīgas.

Iepriekšējā gadā no savas saimniecības sāpīlābām ievācām 252 centnerus graudu. Tāda barības bāze tomēr spēj nodrošināt 450 cūkas, tāpēc šogad rudenī pabeigsim jaunas mītnes būvi un to apgūsim. Te visi darbītie procesi mehānizēti, uzlaboti cūkkopēju darba apstākļi. Darbs būs kļuvis vieglāks, ērtāks, tāpat patīkamāks, cik var prasīt no šiem dzīvniekiem, arī ražīgāks.

Apgādei ar dārzeniņiem 1984. gadā uzbūvētas siltumnīcas ar 840 kvadrātmetru platību. Tur segtā gruntī audzējam gurķus un tomātus, rozes, neļķes un gerberas. Pērn, piemēram, izaudzējām 250 centnerus dārzenu kopsummā par 6,7 tūkstošiem rubļu, 21 tūkstoši ziedu, kas deva 18,1 tūkstoši rubļu ienākuma.

Siltumnīcu segtās platības ir mazas, to produkcija iecienīta un rodas deficīts. Lai to likvidētu, saimnieciskā kārtā iesākta papildus platību būve pie esošajām. Top 200 kvadrātmetru

zem stikla ziediem, 1200 kvadrātmetri — dārzeniņiem. Tomēr ar to nodošanu ekspluatācijā visas problēmas netiks atrisinātas. Ar iekļaušanos agrofirmas sastāvā, mūsu saime paplašinājusies, nākuši klāt jauni locekļi. Siltumnīcu paplašināšana būs jāturpina, lai ar to produkciju varētu apgādāt arī linu fabrikas un cietes rūpnīcas strādniekus. Mūsu kolektīvs gatavs tādām uzdevumiem, tāpat realizējot vairāk biznesa. Ražojot un realizējot produkciju, uzlabosies arī mūsu ekonomiskie rādītāji.

Uzņēmuma palīgsaimniecība radusies novārtā atstātā zemē. Dabai no tā vieglāk nebija, kad te auga krūmi, spīguļojo ūdens lāsmeni, daba grib savus spēkus atdot bērniem — augiem. Tāda ir viņas kā mātes sūtība, cilvēkam tikai jāpalīdz atrastīt šie spēki.

Evalds DAUKŠTS,
siera rūpnīcas palīgsaimniecības vadītājs

GADSKĀRTĒJOS LOPKOPJU SVĒTKOS

(Nobeigums. Sāk. 1. lpp.)

var pārstādīt citā mātes organismā. Vienlaicīgi vairākām mazražīgām govīm mākslīgi izraisa meklēšanu — tās ir nākamās produktīvo teliņu audzētājas.

Mūsu republikā ar liellopu embriju transplantāciju nodarbojas jau vairākas saimniecības, pirmā iesāka Dobeles rajona «Tērvete» — tie tad arī labākie rezultāti. Uz izstādi bija atvesta melnraibā govs «Zambija» un viņas «lielā ģimene» — turpat desmits iegūto telišu. Šī govs jau pārdzīvojuši 12. laktāciju, tātad, pilnībā izsmēlusi savas piena ražošanas potences. Toties savu «ieprogrammēto» augsto ražīgumu tā joprojām nodod tālāk kā embriju donore. Šajā grupā viņa saņem uzlabotu lopbarību, bauda īpašu zootehniskā un veterinārā dienesta uzmanību un, it kā no jauna atdzimusi — ir veselīga, spēcīga.

Pamatoti uzskata, ka Latvija, bet jo sevišķi Latgale bez zirgiem nav iedomājama, tāpat kā bez zilajiem ezeriem vai baltajiem bērziem, bēz, keramikas. Latvijas braucamais zirgs jau izturējies simtu gadu pārbaudi. Tas ir darba zirgs un arī teicams rikšotājs. Plaši izplatīta ir Spēkona līnija, kuras labākie pārstāvji ir agrofīrmā «Krasnij Oktjabrj». Šajā nozarē republikā ir teicami speciālisti. Piemēram, tālu izskanējusi Alberta Rutka slava — viņš ir Rēzeknes rajona padomju saimniecības «Sovetskaja Latvija» zirgkopējs.

Šīs dzīvnieku grupas izkopšanas uzlabojamas — par to domā un pie šīm problēmām tagad strādā zinātnes un ražošanas apvienības «Sigra» kolektīvs, kuras sastāvā ir jau minētās ZPS «Sigulda» un «Krimulda», kā arī Latgales LIS, kas atrodas Viļānos, citas. Galvenie virzieni, kuros strādā zinātnieki, ir selekcijas darbs, kur svarīga loma ierādīta zigotu transplantācijai.

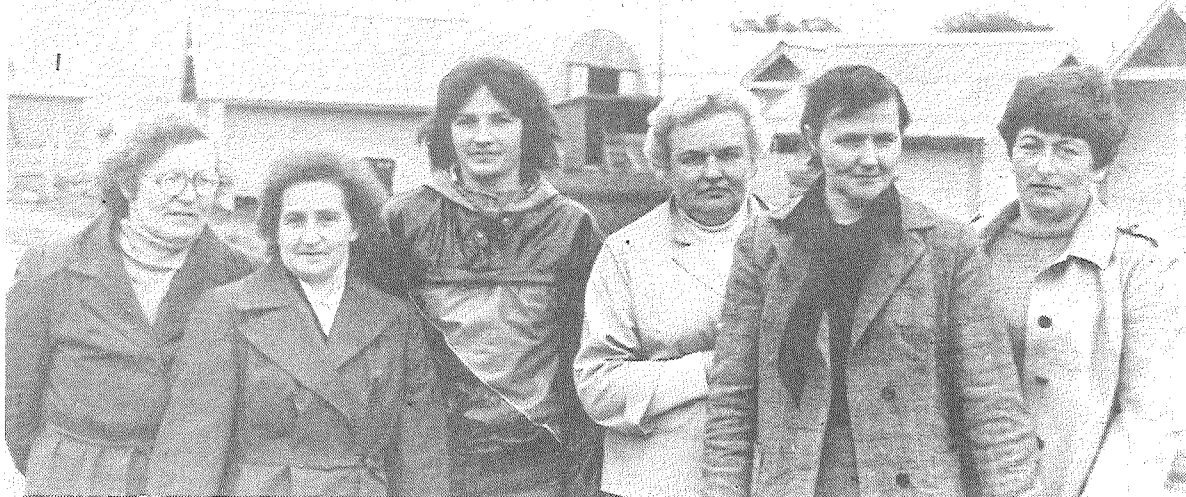
Izstāde apmeklētājiem atgādināja arī tādu patiesību, ka jāuzlabo putnkopības attīstība. Lai arī statistikas dati liecina, ka republikas iedzīvotāji nodrošināti — gadā katrs patērē 350 olas un 20 kilogramus putnu gaļas, kas atbilst normām, fizioloģiskajām vajadzībām, tomēr nebūt neesam sasnieguši griestus perspektīvu putnu šķirņu audzēšanā. Tikpat kā neaudzē brūnās muskusa pīles, kuru gaļai ir medijuma piegarša, tās dod vairāk gaļas.

Svētki aizvadīti, katrs no tiem atgriezies bagātīnāts un pilns jaunu ieceru. Cerēsim, ka līdz nākamajam gadam rajona saimniecības varēs piedalīties ar lielākiem sasniegumiem un gūt lielākas veiksmes.

Valentīna RUTKOVSKA, pirmrindas pieredzes speciāliste.

ATTĒLOS: Kirova kolhoza govju mehanizētās slaukšanas meistare V. Šjapina — Vovere (pa labi) un Latgales valsts ciltslietu un mākslīgās apsēklošanas stacijas ciltslietu zootehniķe Ruta Utināne; grupa agrofīrmās lopkopēju un speciālistu Siguldā.

Ventilators

Turiet acis vaļā!

Nē, nē. Blēžu suga ir tikpat veca, cik veca vientiešu. Vairbūt par matu jaunāka. Pirmais blēdis parādījās tūlīt pēc pirmā vientieša. Vairbūt pat vēl akmens laikmetā. Viens vairbūt nometīja divus mamutus, bet skaitīt neprata. Tūlīt bija klāt blēdis un pa-teica:

— Tas otrs ir mans!
Vēlāk, kad aprāpātais jau prata skaitīt līdz desmit un pat tālāk, viņš atskārta:
— Kas aizver acis, tas atdara maku!

Tā bija tālā cilvēces priekšvēsture. Bet vientieši saglabājušies līdz pat mūsu dienām. Viņiem pa pēdām iet blēži. Jo, kā jau teicis filozofs — būtu tikai aitas, cirpēji atradīties. Nesen kāds mans draugs pastāstīja gadījumu iz dzīves. Esot tāda dzīvnieku centralizēta piegāde gaļas kombinātam. Saimniecība pati negrib

krāmēties ar iekraušanu, transportēšanu, citādām lietām, kas ar to visu sakarā, ļauj, lai uz vietas ierodas kombināta pārstāvji. Šie nolīgst mašīnu no kādas transporta apvienības un — klāt ir. Piekrauj pilnu ar lopiem. Saimniecībā skaita līdzī — pieci. Bet no kombināta saņem papīru, kurā skaidri un gaiši teikts: pieņemts par vienu mazāk. Tā vienreiz, otrreiz... Iesūdz to kombinātu tiesā. Tur spriež un lemj, bet pie skaidrības netiek, jo:

- ķer nu vēju laukā, ja tā sen tur vairs nav,
- izradās, ka šoferis bijis pilnīgi svešs cilvēks un kombināts par viņu neko nezina,
- ko viņam liek, to viņš dara, bet materiāli par kravu neatbild,
- vēl daudz citu atrunu.

Tā gali ir pilnīgi ūdenī, un tiesa neko nevar palīdzēt. Kur tāds veikls kombināts un kur tā saimniecība, kuras darbiniekam nācies papurināt maku? Vai tas ko dos, ja nosauksim vienu adresi, kād šāda vienaldzība pret sabiedrisko mantu, ko sūta prom, ir jk uz soļā? Labāk jau neaizmirstsim, ka acis vienmēr jātur vaļā.

A. N. TONS

KUR MAN, NABADZIŅAM, SPRUKT?

KĀDS MONOLOGS, LASOT JAUNO LĒMUMU PAR CĪNAS PASTIPRINĀŠANU PRET KANDŽAS TECINĀŠANU

Kāds monologs, lasot jauno lēmumu par cīnas pastiprināšanu pret kandžas tecināšanu.

Nu ir truba — pat turēt mājās vairs nedrīkst pudeli ar kandžu! Ne zālēm pret saaukstēšanos, ne apēlītes uzlabošanai, ne skumju noslīcināšanai. Pat ne tikai tādēļ, lai pa reizei uz mestu aci un atcerētos vecos, labos laikus... Stāvēs tev plauktā pudelē, pat vairbūt uzpirkstapa lielumā — maksā ragā simtnieku. Ja lielāka — trīs simtus. Arī par aparātu, lai tu viņu arī nedarbini, lai tas vairbūt ir tava mājas muzeja eksponāts. Stāsta, inženieri iemanījušies konstruēt tādas aparātus, ko ne par kādu cenu parasts milicis, bez politehniskā institūta izglītības, kaut nosit neatklātu. Tik sarežģītas un komplikētas mašīnas tikušas gatavotas. Ar distances vadību, elektronu skaitļojamām ierīcēm, displejiem, ieprogrammētiem ražošanas cikliem. Staigā milicis apkārt un

nevar apjaust: kur tas āķis — darbojas parasta veļas mazgājamā mašīna ar visu kā nākas. Saimniecība velk ārā tīru veļu, bet blakusprodukts satek labi nomaskētā traukā.

Vecu veco aparātu ar metriem garu «čūsku» tvaika atdzesēšanai nebūtu zēl atdot. Bet, lūk, tādu mūsdienu tehnikas brīnumu? Tur ne tikai trīs simti ieguldīti. Bet, lūk, ņem nost. Gals klāt.

Mēs, šeku, tik traki jau nebijām aizdomājušies. Labu labā mašīnīte iznāk no slaukšanas aparāta. Brāgu iekšā, uz gāzes plīts, pievieno ūdensvadām, lai dzese, un gatavs. Nu tagad šādu aparātu vairs nevarēs turēt mājās. Pierādi nu, ka tur bijis tikai tas baltais, kas nāk no brūnājas, nevis cits. Zēl jau arī projām mest — tik ilgi kalpojais. Cik nav lustīgi padzīvots. Kā es to dāru aparātu un apēcēti, apstādīti un novākti, ja ne šāda manta. Traktorists jau neies strādāt,

LABDIEN!

Priecājos, ka mūsu rajonā sācis iznākt jauns laikraksts un ka jau pašā sākumā sava vieta ierādīta humoram un satīrai. Tā ir laba pazīme.

Soreiz pie rokas gadījās «Medicīnas stāsti».

Necieta ārstus, jo tie necieta simulantus.

Saruna pēc bērēm: protams, kaut kāda vaina viņam bija, bet ne jau tāda, kā kaimiņam, kuram vispār nekādas nebija.

Uz slimošanu — jā, viņam bija talants.

Slimoja pa jokam, bet saslima pa īstam.

Ja tavā slimības lapā vairāk parakstu — priecāties: tava slimība, tāpat, aprakstīta daudzos variantos.

Operāciju ārsts iztaistīja ar nepilnībām, kuras viņš solīja novērst nākamajā reizē.

Arī medmāsa kļūst ārstnieciskas, kad slimnieki izsaka komplimentus.

— Variet būt drošs, neviens pēc manām operācijām nav miris.
— Tam es ticu. Tikai es negribētu kļūt par jūsu pirmo upuri.

MĒNEŠA PIESĀTINĀTA NOGALE

Maija pēdējās brīvdienas Riebiņu kultūras namā bija piesātinātas ar ievērojamem notikumiem. 30. maijā bija sarīkots literārs vakars «Visocka piemiņai», kura sagatavošanā daudz pūļu un izdomas ieguldīja bibliotēkas vadītāja Alevtina Krasnopjorova kopā ar savu aktīvu. Viņa šādus pasākumus prot tā organizēt, lai tie patiktu visiem, lai notikums līdz sirds dziļumiem savilīnotu klātesošos. Par to viņai ciemata ļaudis vienmēr pateicīgi.

31. maijā visās ciema kapsētās bija sarīkota mirušo atceres diena. Vienu no grupām, kas svinīgos piemiņas brīžus organizēja krievu tautības pilsoņu kapos, uzstājās ar sēru programmu, vadīja Alevtina Krasnopjorova. Ar otru grupu latviešu tautības mirušo kapos strādāja Riebiņu vidusskolas skolotāja Elza Belousova.

Gan piederīgi, gan pasākuma rīkotāji bija veļļījuši daudz pūļu, lai šī diena būtu pēc iespējas emocionālāka, katrs ar sērām un goddevību atcerētos savus aizgājušos piederīgos un viņu labos darbus. Tās ir agrākās paaudzes, kas izdarījušas savus smagos darbus, sagatavojušas mūsu šodienas dzīvi, devušas iespēju turpināt viņu aizsākto. Cilvēku dzīves nav beigušās pie kapu vārtiem, te atdusas tikai viņu mirstīgās atliekas, bet aizsāktais turpinās, to veic citi — dēli, meitas, tuvinieki. Un viņi neaizmirst savus aizgājušos.

Tajā pašā dienā agrofīrmās kultūras nams bija nodots jauno pilsoņu rīcībā — pulksten 13.00 te pulcējās tie bērni, kuri šogad sasniedz četrus gadu vecumu. Šī mums ir sena tradīcija, katru gadu pavasara izskaņā notiek «Bērntības svētki». Tā norit starptautiskās bērnu aizsardzības dienas priekšvakarā. Šogad uz gaišajiem bērntības svētkiem pulcējāmies jau kuplākā skaitā — kopā ar agrofīrmās kolhozieņu bērniem svētkus svinēja arī agrofīrmās strādnieku mazās atvaštes. Lai prieks būtu vēl lielāks un to nespētu aptumšot aukstā un lietainā diena, bija ieradies Rīgas leļļu teātris ar saviem priekšnesumiem.

Vakarā pulksten 21.30 tepat kultūras nama lielajā zālē vietas ieņēma pieaugušie, lai tiktos ar Baltijas Sarkan-karogotā kara apgabala Dziesmu un deju ansambli. Vairāk par pieciem simtiem apmeklētāju bija ieradusies uz šo koncertu, tas liecina, kādu cieņu un piekrišanu iemantojuši karavīri. Zināmā mērā tas tāpēc, ka šis ansamblis mūsu ļaudīm jau ļoti pazīstams, skatītājus ar savām programām iepriecinājis ne reizi vien. Mēs jūtam, ka arī armijas pašdarbības mākslinieki apmierināti ar uzņemšanu Riebiņos, savādāk jau viņi nebrauktu pie mums ciemos.

Tatjana GROMOVA, agrofīrmās arodkomitejas priekšsēdētāja.

NO REDAKCIJAS: ne jau tāpēc, ka mēs izjustu humora deficītu un mums trūktu aforistu kalamburistu, bet ar to vienīgo mērķi, lai uzzinātu, vai vēl citur, izņemot Līvānos, kur dzīvo L. Vīksna, vēl ir īso asprātību sacerētāji, «Ventilators» izsludina konkursu «Kurš kurus?» Tas ir, sacensību par to, lai uzzinātu, kuram tad no mūsu lasītājiem ir asāks prāts un īsāks izteiciens. Daudz maz ievērtības cietīgas īsprātības publicēsim bruņinieku turnīra gaitā, par tiem saņems honorāru pēc visiem likumiem. Bet visprotošāko jokat noslēgumā gaida balva. Protams, tā nebūs ne graudu ventilējama bunkurs un ne ventilators siena šķūnī — tie visi jau uzstādīti kolhozā. Nebūs arī tik vienkārša šī dāvana kā automašīnas ventilatora siksnā, ja kā vērts sakrustot spalvas. Ja nav — tad lodīšu pildām spalvas, sliktākā gadījumā var arī zīmulus. Balvu priekšlaikus nereklamēsim, bet vienu varam pateikt droši — ar ventilēšanu tai būs sakars. Iegādājāmies arī lauru vainagu.

Tātad, uz startu, asprāši! Kurš kuru!

Redaktors A. RANCĀNS

Dzīlās sērās paziņjam, ka 1987. gada 3. jūnijā pēkšņā nāvē miris agrofīrmās kolhoza «Krasnij Oktjabrj» ilggadējais šoferis

Ivans ISAJEVS

un izsakām sirsnīgu līdzjūtību nelaiķa dzīvesbiedrei, māmuļai un bērniem.

JAUNAIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās. Fotosalikums.

Redakcijas adrese: 228273 Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofīrmā «Krasnij Oktjabrj». Telefoni — redaktoram 56652. Nodāju vadītājiem — 56782.

Metiens 1080 Pas. 3788

Iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poli-grāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta iespied-loksne.